

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
9 juni 2021

Ons kenmerk
PZH-2021-778083559
DOS-2020-0001255

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Toename druk op recreatieve voorzieningen

Geachte Statenleden,

In 2020 is de startnotitie sport en recreatie vastgesteld. Hierin is aangegeven dat de kern van het provinciale sport en recreatiebeleid ligt in het faciliteren en stimuleren van bewoners om meer naar buiten te gaan om in een beweegvriendelijke(re) omgeving te recreëren en sporten. In de Omgevingsvisie Zuid-Holland is opgenomen dat voor het stimuleren om meer te bewegen, sporten of juist lekker te ontspannen het van belang is dat er sprake is van robuuste, toekomstbestendige recreatienetwerken (voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden) en voldoende toegankelijk groen en water. Dit is verder uitgewerkt in diverse beleidsdoelen en beleidskeuzes. Met deze brief willen wij u graag informeren over diverse ontwikkelingen welke verband houden met de toegenomen behoefte aan recreatieve voorzieningen.

Huidig beleid

De afgelopen jaren is in en door de provincie veel geïnvesteerd in de recreatienetwerken en recreatiegebieden om deze zowel qua kwaliteit als kwantiteit te laten aansluiten op de behoefte van de inwoners. Een goed voorbeeld hiervan is het Programma Recreatie Om de Stad (RODS) wat ervoor gezorgd heeft dat veel extra groengebieden zijn gerealiseerd en met bijvoorbeeld gerichte subsidies voor het opzetten van routestructuren, wandelpaden etc. Ook nu ondersteunt de provincie de ontwikkeling via bijvoorbeeld subsidies voor verbetering van de kwaliteit van de recreatiegebieden en stad-land verbindingen opdat deze blijven aansluiten op de huidige vraag en doelstellingen zoals bevorderen gezondheid en bewegen.

Daarnaast ondersteunt de provincie ook voor een aantal gebieden het beheer van recreatiegebieden. De middelen voor recreatiebeheer worden ingezet voor de recreatiegebieden in eigendom van de provincie en voor natuur- en recreatieschappen. Voor gebieden in eigendom en beheer van het Staatsbosbeheer (RODS) heeft de Provincie tot op heden geen beheerbijdrage gedaan.

In 2016 heeft Provinciale Staten besloten uit deze schappen te treden waarbij afspraken zijn gemaakt over de mogelijkheid van de provincie om de bijdragen aan de schappen ook in te zetten voor andere gebieden dan de schapsgebieden. In navolging van de startnotitie is de

beleidskeuze gemaakt om de middelen in de toekomst te willen inzetten op die plekken waar de recreatiedruk het hoogste is en de beschikbare middelen onvoldoende zijn om die druk te kunnen opvangen. Dit betekent dat, bij gelijkblijvend budget, natuur- en recreatieschappen¹ in de toekomst minder subsidie van de provincie voor beheer van de huidige gebieden zullen ontvangen.

Toename recreatiedruk

Het afgelopen jaar zien we een toename van het gebruik en de betekenis van de recreatiefaciliteiten. Inwoners gaan meer naar buiten om te bewegen en te sporten en doen dat ook steeds meer ongeorganiseerd en bij voorkeur ook om de hoek. Dit wordt deels veroorzaakt door de coronapandemie maar ook door het toenemende besef van het belang van bewegen voor de gezondheid. In de praktijk vertaalt dat zich in steeds meer gebruik van en druk op de bestaande voorzieningen. Die druk wordt naar verwachting de komende jaren nog verder vergroot door de verdere groei van het aantal inwoners in Zuid-Holland. Ook voor recreatiegebieden in provinciaal eigendom, met name Vlietland en het Bentwoud, blijkt er op dit moment meer geld nodig te zijn voor het beheer en (groot) onderhoud dan in de provinciale begroting is opgenomen. Aangezien beheerbijdragen structurele uitgaven zijn, wordt dit ook meegenomen in het proces rond de begroting 2022 en verder.

Ontwikkelen toekomstperspectief op recreatie en recreatief gebruik

In onze gesprekken met stakeholders wordt deze ontwikkeling breed (h)erkend en wordt gewezen op de keerzijde van deze ontwikkeling met name op de hogere handhavings- en beheerlasten. Handhaving zo dicht bij de steden, met als doel om de gebieden veilig en beschikbaar voor iedereen te houden, is een steeds grotere opgave. Dit bleek ook al uit de evaluatie die de provincie en de recreatieschappen in 2020 hebben opgesteld.

In overleg met de stakeholders is geconstateerd dat er nog geen sprake is van een antwoord op de huidige recreatiedruk en de te verwachte verdere toename in de komende jaren. Er worden weliswaar op thema's of gebieden visies ontwikkeld en plannen uitgewerkt (zoals in het kader van het Landschapspark Zuidvleugel of de Nationale Toekomstagenda Fiets) maar een provinciedekkend samenhangend beeld en realisatiestrategie ontbreekt. In de stakeholdersgesprekken is daarom gesuggereerd of het mogelijk is om gezamenlijk de opgave voor recreatie voor 2030 in beeld te brengen en deze ook mogelijk te koppelen aan mogelijke realisatiestrategieën. Dat kan vervolgens de basis worden voor gerichte acties. Wij ondersteunen dit en willen ook hiervoor het initiatief nemen. Bij deze verkenning willen we ook de uitkomsten van de evaluatie van het RODS programma betrekken dat we dit jaar verwachten af te ronden. De opgave is complex omdat er opgaven spelen zoals klimaatadaptatie en er verbanden liggen met andere beleidsvelden zoals bos- en bomenbeleid en natuur- en wateropgaven. Deze zullen wij bij het perspectief betrekken. Dat geldt ook voor de diverse bouwstenen als de verkenning en het programma Landschapspark, de startnotitie sport en recreatie, de startnotitie toerisme, de notitie waterrecreatie en de lopende verkenning voor de opgave fietsnetwerken in het kader van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets.

¹ De provincie ondersteunt op dit moment 5 recreatieschappen (of hun rechtsopvolgers, incl. gemeente Pijnacker-Nootdorp) die verantwoordelijk zijn voor in totaal ca. 3.200 ha groen (ca. 23 % van het totale recreatieareaal buiten stedelijk gebied).

Beheer van recreatiegebieden

De toegenomen beheerkosten voor de recreatiegebieden heeft ons ook geplaatst voor een dilemma dat we graag met u delen. De provincie heeft een structureel budget om bij te dragen in het beheer van gebieden van derden van ongeveer € 4,1 miljoen. Dit bedrag is de afgelopen jaren niet geïndexeerd. Het bedrag wordt als subsidie verstrekt aan de natuur- en recreatieschappen op basis van een historisch bepaalde verdeelsleutel. Zoals eerder in deze brief aangegeven willen wij graag de middelen inzetten daar waar de druk het hoogste is en de middelen ontoereikend om deze druk op te vangen. Daarnaast zijn er voor een aantal gebieden van Staatsbosbeheer (1400 hectare) geen beheermiddelen beschikbaar. Dat vraagt om een oplossing waar de provincie ook haar bijdrage aan wil verkennen. In dit kader is in de startnotitie een nieuwe beheerregeling aangekondigd, die breed toepasbaar is op beheeropgaven voor recreatiegebieden in Zuid-Holland zonder dat we daarbij de verwachting willen wekken dat alle vragen voor bijdragen in het recreatiebeheer (van plekken en routes) door de provinciale financiën gedekt kunnen worden. Overigens zijn er ook andere gebieden (buiten de bebouwde kom) waar veel recreanten komen maar er geen bijdrage gegeven wordt voor het (recreatie)beheer vanuit de provincie. Voorbeelden hiervan zijn het strand, Meijendel en de gebieden aan de stadsranden zoals Delfse Hout en Madesteijn. Dit wil overigens niet zeggen dat voor al dit soort gebieden een provinciale beheerbijdrage nodig en mogelijk is binnen de provinciale begroting.

In lijn met de startnotitie is afgelopen periode gewerkt aan een nieuwe beheerregeling vanaf 1 januari 2022 waarbij ook andere gebieden in aanmerking kunnen komen voor een provinciale bijdrage. Het idee was om te starten met het ondersteunen van gebieden van Staatsbosbeheer waarvoor nog geen beheermiddelen beschikbaar zijn met een bijdrage van € 0,6 miljoen per jaar, overeenkomstig het bedrag dat de provincie in de periode 2022 tot en met 2025 vanuit de voormalige schapsbijdrage flexibel kan inzetten. Dit voorstel is met de betrokken schapsbesturen besproken, in lijn met de gemaakte afspraken bij de uittreding van de provincie uit de schappen. De schappen hebben gewezen op de grote gevolgen voor de kwaliteit van de gebieden als de provincie haar bijdrage aan de schappen² vermindert. Ze wijzen daarop ook op mogelijke kapitaalvernietiging indien gedane investeringen niet meer onderhouden kunnen worden en vrezen dat nieuwe investeringen niet gedaan kunnen worden omdat de kosten voor het beheer ontbreken. De zorgen richten zich daarbij op de komende 4 jaar, maar nog nadrukkelijker op de periode daarna als de provincie alle schapsmiddelen breed wil inzetten en de schappen vrezen voor een verdere verlaging van de bijdrage van de provincie.

De schappen hebben per brief aandacht voor hun situatie gevraagd en roepen de provincie op om samen met de gemeenten ruimte te creëren en structurele budgetten beschikbaar te (blijven) stellen om de financiering van beheer en ontwikkeling van de recreatiegebieden te waarborgen. Ze doen daarbij een appèl op de provincie om in gezamenlijkheid een plan te maken hoe de natuur- en recreatiegebieden van de schappen ook voor de toekomst kunnen worden behouden. Wij staan hier positief tegenover en zien ook mogelijkheden om de beheerregeling voor de inzet

² Overigens is de afhankelijkheid van de provinciale subsidie per schap verschillend. Er zijn schappen waar de bijdrage beperkt is tot 10% van de totale overheidsbijdragen en schappen waar sprake is van wel 75%.

